

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע"נ

ברוך דוב ז"ל בן יבלחט"א משה חיים ווידרא נ"י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ"ל

מראה מקומות רשפי אש

לע"נ מרים שיינדל בת יצחק"א אפרים שמעון סינאוויץ

LAKEWOODDAFYOMI.COM

ר"ט. סוטה ט: **ש. שם גמ' א':**
ת. ראש השנה כ"ח [ש"ק]:
א. שם:
ב. הגהות מיימון [מפילה טו אות ה' ו"ל'
 אצורה] [עמוד ק"ו, ערך
 ערך חנוך, א. שגלי הלכות
 סימן כג בס' הגאונים]:
ג. מגלה כ"ד [ש"ב לפי
 הרמב"ם חפ"ה טו, כן]:
ג. שם לפירוש
 הרמב"ם שם, טור קדו,
 א':
ג. שם לפירוש
 רש"י ד"ה וצננה, ר"ן
 טו, ב ד"ה זנבן:
ג. שם:

ציונים לרמ"א
 (פ) דברי עצמו [שם ד"ה
 און: (ט) סוף א
 בהגה:

עטרת זקנים
 *** [שהכהנים מאריכין
 הרבה בניגונין, ואומרים
 ריכוז (הנולד) [הנולדים]
 בשעה שהכהנים מנגינים
 של וישמרך ויחונך ולי של
 שלום, והם סימנו כל
 אותו הכרחה (מהרמ"י
 ט"ט סוף טו):
 *** [כהן אינו רשאי
 להוסיף, ואסור לכהן
 להוסיף יוסף ה' עליכם,
 [ט"ט סוף טע]:

הגהות והערות
 פ"ט תוספת מהדורת
 אמ"י מק"י:
 צו עיין משנת הגאונים
 (הכ"כ) סימן מד:
 צא עיין דמשק אליעזר
 ונרמז אליה הערה ז:
 צב תוקן מהדורת
 קראקא ש"ו:
 צג ביאור מילים זה נמצא
 רק במהדורת ויניאליה
 ש"ט, ובמהדורת ויניאליה
 ש"צ השמט:
 צד תוקן ע"פ הפמ"ג,
 ועמקור חיים כתב ד"ל'
 טע"ג, ולכלוהי זה טעות
 וז"ל ד. ואולי כוננו למה
 שכמה הט"ו גופים בסוף
 ס"ק ג:
 צה עיין אורח הגדולים
 מערכת י אות המקטט:
 צו עיין מידו רעק"א
 להלן ס"ק יע:

ואין לומר דדוקא כשיש זכרים אז מתברכים עמהם, א"כ צריכים
 נמי נימא הכי, ואם אין צעיר (י) אלא כהנים וגרים לא יעלו כל
 הכהנים אלא היתרים מעשרה. לכן נראה לי דנשים וטף לא חשיבי
 לצרכם לחודייהו, כמו שכתב רש"י [פסוטה לה, ב ד"ה אשמיך] ג' צ'
 פחותין מעשרה, ע"ש. ומכל מקום
 פרי צנוה של אשה מתברך משל
 איש [צרכו לה, בן: ל"ח יותר
 מעשרה, כיון דהעושים כהנים לא
 חשיבי צעיר מעשרה, י"א מה שאין
 כן בצעיר א' (י) דעושים ישראלים
 אפילו צעיר מעשרה סגי:
א"ש שלא דאמרם. וכן כתב מ"ע
 [הרמ"ע מפאנו] סימן ל"ה, וכן כתב
 הב"ח [ק"ה, א ד"ה ומ"ש]. ונראה לי
 דהאומרן יאמרן בשעה שחזן מקרא
 המינה: **זו יבוא לישא.** דליכא
 צל תוסף צעשית המנהו ב'
 פעמים. כהן המתפלל, אם אין שם
 כהן אחר פוסק ועולה לדוכן, ואם
 יש שם כהנים אינו פוסק (רד"ז'
 חלק א' סימן רל"ג מ"ד סימן אלף
 סגד). ולי נראה דאם אמרו לו בכל
 ענין צריך להפסיק, דהא עובר
 צעשה. וגדולה מזה אמרו [סימן טו
 סעיף ד] צקראוהו לתורה
 (י) **דפוסק מקריאת שמע,** וכן
 משמע ברשב"א [ש"ת ח"א] סימן
 קפ"ה, וכן משמע צמוספות סוטה
 [לה, ב ד"ה בן]: **זו ישא**
 התפלה. ונראה לי דאם יראה ששם
 יעלה לדוכן יעבור זמן תפלה, ילך
 חוץ לבית הכנסת ומתפלל. אבל אם
 אמרו לו, צריך לעלות כמו שכתב
 סעיף כ' [בהגה] דהוי דאורייתא,

ותפלה דרצנו. וכן משמע צמוספות סוטה דף ל"ח [ש"ק] צ"ש
 הידועלמי [נייר פ"ו הלכה א]. ואם יראה שיעבור זמן קריאת שמע,
 יקרא פסוק ראשון, כמו שכתב סוף סימן מ"ו [בהגה]:
זב בהקנינות. מנומרים צנקודות דקות (טור סימן רכ"ה):
זג עקושות. כפופות לצדיהן. והר"ן [מגילה טו, ב ד"ה גמ' פירש
 שאין יכול לחלק אצבעותיו]:

יעקב הלוי משפירא צ"ח שכהן האבל ילך מצית הכנסת,

אלא מפרי בטנו של איש, וכן הטף נגררים אחר אבותיהם, וא"כ
 היתה הברכה כחן לכהנים עלמם והמורה אמרה [במדבר ו, כו] ושמו
 את שמי על בני ישראל, אבל הכהנים מתברכים מפי הקצ"ה שנאמר
 [שם] ואני אברכם [פסוטה לה, בן]. אבל צעניית אמרן הם שייכים שפיר,
 כן נראה לי: **(כג) והעשרה**
עונים אחריהם אמרן. הנשים והטף ר"י ואם יש שם ל"ח יותר
 מעשרה היתרים מעשרה יעלו ויברכו **(כג) והעשרה**
עונים אחריהם (מ"ד) אמרן:

כו ב בשעה שמברכין (כד) אין לעם לומר שום
 (מ"ה) פסוק אלא ישתקו ויבזונו לברכה: הגה
 (ט) ומכל מקום עכשיו ר"י שהכהנים מאריכין הרבה בניגונים
 נהגו גם כן לומר פסוקים וכמו שנתמאר לעיל סימן נ"ו (ט)
 לענין צרכו **(כד) אך יותר טוב ל"ש שלא (מ"ד) לאמרם:**
כז ב כהן אינו רשאי להוסיף מדעתו ברבה יותר
 על השלש פסוקים של ברכת כהנים ואם הוסיף
 עובר על כל הוסיף:

כח ב כהן שנשא בפיו ואחר כך הלך לבית הכנסת
 אחר ומצא צבור שלא הגיעו לברכת כהנים
 זו יכול לישא [את*] בפיו פעם (מ"ד) אחרת:

כט ב כהן מוא שלא התפלל עדיין ומצא צבור
 מתפללין נושא בפיו ואין התפלה (מ"ח) מעבבתו:

ל ב (כו) מי שיש לו (מ"ט) מום בפניו או בידיו
 בגון שהם מוב בהקנינות [בהקנינות פירוש מין נגע
 לבן, ערוך ע"ד בהק. ורש"י מגילה כד, ב פירש לנטיי"ש בלע"ז]
 או עקומות או מוג עקושות (עקומות כפופות עקושות
 לצדדיהן, רש"י שם. והר"ן שם טו, ב ד"ה גמ' פירש עקומות
 שנתעקמה ידו אחרנית עקושות שאינו יכול לחלק
 אצבעותיו) **לא ישא את בפיו מפני (שהם) [שהעם] צ"ח**
מסתכלין בו והוא הדין למוי שיש מומין ברגליו במקום
שעולים לדוכן בלא בתי שוקים י"ג [מ"ז] וכן מי שריריו
יורד על זקנו י"ג [מ"ח] או שענינו זולפות (פירוש שופכות,
 ערוך ע"ד זלף) צ"ח דמעה י"ג [מ"ט] וכן סומא באחד מעיניו

אין שייך שאינו מאזין לברכת כהנים. והא דלא הזכירו זה בגמרא,
 דשם לא היה המקרא מנגן המינה ואי אפשר לומר הפסוק באתו
 הזמן, מה שאין כן עכשיו שגם המקרא מנגן המינה שפיר יוכל
 לאומרו באתו שעה: **(כו) מי שיש לו מום.** נראה פשוט דכל
 הגהו שאינם נושאים כפים צריכים לילך מצית הכנסת בשעת הדוכן,
 דלא לימרו עליו בן גרושה הוא, וכמו שכתב לעיל סעיף (ה') [ד' צ"ח].
 וכן כתב המרדכי פרק הקורא עומד [מגילה כמו מחין] צ"ש הר'

לפי שנהגים שאינו נושא כפיו:

אחריהם אמרן הנשים והטף ר"י ואם יש שם ל"ח יותר
 מעשרה היתרים מעשרה יעלו ויברכו **(כג) והעשרה**
עונים אחריהם (מ"ד) אמרן:

כו ב בשעה שמברכין (כד) אין לעם לומר שום
 (מ"ה) פסוק אלא ישתקו ויבזונו לברכה: הגה
 (ט) ומכל מקום עכשיו ר"י שהכהנים מאריכין הרבה בניגונים
 נהגו גם כן לומר פסוקים וכמו שנתמאר לעיל סימן נ"ו (ט)
 לענין צרכו **(כד) אך יותר טוב ל"ש שלא (מ"ד) לאמרם:**
כז ב כהן אינו רשאי להוסיף מדעתו ברבה יותר
 על השלש פסוקים של ברכת כהנים ואם הוסיף
 עובר על כל הוסיף:

כח ב כהן שנשא בפיו ואחר כך הלך לבית הכנסת
 אחר ומצא צבור שלא הגיעו לברכת כהנים
 זו יכול לישא [את*] בפיו פעם (מ"ד) אחרת:

כט ב כהן מוא שלא התפלל עדיין ומצא צבור
 מתפללין נושא בפיו ואין התפלה (מ"ח) מעבבתו:

ל ב (כו) מי שיש לו (מ"ט) מום בפניו או בידיו
 בגון שהם מוב בהקנינות [בהקנינות פירוש מין נגע
 לבן, ערוך ע"ד בהק. ורש"י מגילה כד, ב פירש לנטיי"ש בלע"ז]
 או עקומות או מוג עקושות (עקומות כפופות עקושות
 לצדדיהן, רש"י שם. והר"ן שם טו, ב ד"ה גמ' פירש עקומות
 שנתעקמה ידו אחרנית עקושות שאינו יכול לחלק
 אצבעותיו) **לא ישא את בפיו מפני (שהם) [שהעם] צ"ח**
מסתכלין בו והוא הדין למוי שיש מומין ברגליו במקום
שעולים לדוכן בלא בתי שוקים י"ג [מ"ז] וכן מי שריריו
יורד על זקנו י"ג [מ"ח] או שענינו זולפות (פירוש שופכות,
 ערוך ע"ד זלף) צ"ח דמעה י"ג [מ"ט] וכן סומא באחד מעיניו

אין שייך שאינו מאזין לברכת כהנים. והא דלא הזכירו זה בגמרא,
 דשם לא היה המקרא מנגן המינה ואי אפשר לומר הפסוק באתו
 הזמן, מה שאין כן עכשיו שגם המקרא מנגן המינה שפיר יוכל
 לאומרו באתו שעה: **(כו) מי שיש לו מום.** נראה פשוט דכל
 הגהו שאינם נושאים כפים צריכים לילך מצית הכנסת בשעת הדוכן,
 דלא לימרו עליו בן גרושה הוא, וכמו שכתב לעיל סעיף (ה') [ד' צ"ח].
 וכן כתב המרדכי פרק הקורא עומד [מגילה כמו מחין] צ"ש הר'

לפי שנהגים שאינו נושא כפיו:

באר היטב

שערי תשובה

מ"א [ס"ק לן]: (מד) אמרן. כיון דהעושים כהנים לא חשיבי צעיר מעשרה,
 מה שאין כן בצעיר א' דעושים ישראלים אפילו צעיר מעשרה סגי, ומ"א
 ס"ק לן, ועיין ט"ז [ס"ק ג]: (מה) פסוק. וכתבו החוספות פרק אלו נאמרין
 דאע"ג דמאן דחזא חלמא אומר רבנו של עולם וכו', משום סכנה החירו, שמא צריך רפואה לחלמיה, [ט"ז ס"ק ג]. וכתרומת הדשן [סימן כו] כתב דמה
 שאמר רבנו של עולם וכו' היינו דוקא בשעה שמאריכין צ"ק של וישמך וזיחנך וצננה של שלום: (מו) דאמרם. וכן כתב מ"ע [רמ"ע מפאנו] סימן
 צ"ה, וכן כתב הב"ח ועולת תמיד [ס"ק ט] ופרי חדש [אות טו] ושיירי כנסת הגדולה [הגה"ט אות ז]. וכתב המ"א [ס"ק לן] דהאומרן יאמרן בשעה שהחזן
 מקרא המינה, וכן כתב הט"ו [ס"ק כה]. אך ראיתי שערוריה שהמיון עם זוחין הפסוקים בקול גדול ואמ"כ חזרין וזוחין מייבך עד המינה שעומד בו, ולא
 יכול לשמוע קול של כהנים בשביל קוליהם, ולא שפיר עבדי ודאוי לנעלם. נשאלתי אם מותר לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעה שהכהנים מתברכים
 לעם. והשנתי דאינו מותר, אפילו לנאמן דאמר [סימן קמו סעיף בן דמותר [לקרות] פ"ה הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעה שהש"ן קורא הפרשה בקספ
 תורה, אפילו הכי אסור צברכת כהנים, שיירי כנסת הגדולה [הגה"ט אות ט] ופרי חדש [אות טו]: (מו) אחרת. דליכא צל תוסף צעשית המנהו ב' פעמים,
 מ"א ס"ק מן. אבל אין צו חוב, אפילו אם הוא מצית הכנסת כשקורין כהנים, כיון שכבר נשא כפיו פעם אחת, תוספות [ראש השנה כה, ב ד"ה כהן]. ועיין
 נחשונה גינת ורדים [א"ח] כלל א' סימן י"ג ובתשובת זרע אצנחה חלק א"ח סימן (י"ג) [א']: (מח) מעבבתו. ואם יראה ששם יעלה לדוכן יעבור זמן
 תפלה, ילך חוץ לבית הכנסת ומתפלל. אבל אם אמרו לו עלה, צריך לעלות כמו שכתב סעיף כ' דהוי דאורייתא, ותפלה דרצנו. ואם יראה שיעבור זמן קריאת
 שמע, יקרא פסוק ראשון, מ"א [ס"ק מא]. ועיין בעולת תמיד ס"ק כ"ו צמה שכמה שם בשם הרב קלונימו"ר וכו' [נמשך בהגהות מהנהגים עמוד נו אות יא], ולא
 עיין סעיף זה: (מט) מום. וכל הנהו שאינם נושאים כפיהם צריכים לילך מצית הכנסת בשעת הדוכן, דלא לימרו עליו דכן גרושה הוא, ט"ז [ס"ק כו]. איתא
 בש"ס [מגילה כד, א] דפוסת אינו נושא את כפיו, עיין לעיל סימן י"ג סעיף י"ג. מי שיש לו חולי מעיים לא ישא את כפיו, פרי חדש [אות לן]. היכא דאיתא
 גדה צביה דכהן אסור ליה למיסק לדוכן כל אימת דאימה צדוהו, פרי חדש [שם] בשם ספר המתלעויות [סימן מן]. וכתב הפרי חדש עליו דבריו אלו אין
 לפסוקם, דלאו הם מעיקר הדין, והנה לישראל מוטב שיהיו שוגגין ולא יהיו מנידין, ע"ש י"א:

(מט) מום. עיין באר היטב. ועיין בשו"ת בית אפרים חלק א"ח [סימן ו ד"ה
 הנה ברוח] מה שכתב על דברי פרי חדש אלו:
 צד תוקן ע"פ הפמ"ג,
 ועמקור חיים כתב ד"ל'
 טע"ג, ולכלוהי זה טעות
 וז"ל ד. ואולי כוננו למה
 שכמה הט"ו גופים בסוף
 ס"ק ג:
 צה עיין אורח הגדולים
 מערכת י אות המקטט:
 צו עיין מידו רעק"א
 להלן ס"ק יע:

מ"א [ס"ק לן]: (מד) אמרן. כיון דהעושים כהנים לא חשיבי צעיר מעשרה,
 מה שאין כן בצעיר א' דעושים ישראלים אפילו צעיר מעשרה סגי, ומ"א
 ס"ק לן, ועיין ט"ז [ס"ק ג]: (מה) פסוק. וכתבו החוספות פרק אלו נאמרין
 דאע"ג דמאן דחזא חלמא אומר רבנו של עולם וכו', משום סכנה החירו, שמא צריך רפואה לחלמיה, [ט"ז ס"ק ג]. וכתרומת הדשן [סימן כו] כתב דמה
 שאמר רבנו של עולם וכו' היינו דוקא בשעה שמאריכין צ"ק של וישמך וזיחנך וצננה של שלום: (מו) דאמרם. וכן כתב מ"ע [רמ"ע מפאנו] סימן
 צ"ה, וכן כתב הב"ח ועולת תמיד [ס"ק ט] ופרי חדש [אות טו] ושיירי כנסת הגדולה [הגה"ט אות ז]. וכתב המ"א [ס"ק לן] דהאומרן יאמרן בשעה שהחזן
 מקרא המינה, וכן כתב הט"ו [ס"ק כה]. אך ראיתי שערוריה שהמיון עם זוחין הפסוקים בקול גדול ואמ"כ חזרין וזוחין מייבך עד המינה שעומד בו, ולא
 יכול לשמוע קול של כהנים בשביל קוליהם, ולא שפיר עבדי ודאוי לנעלם. נשאלתי אם מותר לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעה שהכהנים מתברכים
 לעם. והשנתי דאינו מותר, אפילו לנאמן דאמר [סימן קמו סעיף בן דמותר [לקרות] פ"ה הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעה שהש"ן קורא הפרשה בקספ
 תורה, אפילו הכי אסור צברכת כהנים, שיירי כנסת הגדולה [הגה"ט אות ט] ופרי חדש [אות טו]: (מו) אחרת. דליכא צל תוסף צעשית המנהו ב' פעמים,
 מ"א ס"ק מן. אבל אין צו חוב, אפילו אם הוא מצית הכנסת כשקורין כהנים, כיון שכבר נשא כפיו פעם אחת, תוספות [ראש השנה כה, ב ד"ה כהן]. ועיין
 נחשונה גינת ורדים [א"ח] כלל א' סימן י"ג ובתשובת זרע אצנחה חלק א"ח סימן (י"ג) [א']: (מח) מעבבתו. ואם יראה ששם יעלה לדוכן יעבור זמן
 תפלה, ילך חוץ לבית הכנסת ומתפלל. אבל אם אמרו לו עלה, צריך לעלות כמו שכתב סעיף כ' דהוי דאורייתא, ותפלה דרצנו. ואם יראה שיעבור זמן קריאת
 שמע, יקרא פסוק ראשון, מ"א [ס"ק מא]. ועיין בעולת תמיד ס"ק כ"ו צמה שכמה שם בשם הרב קלונימו"ר וכו' [נמשך בהגהות מהנהגים עמוד נו אות יא], ולא
 עיין סעיף זה: (מט) מום. וכל הנהו שאינם נושאים כפיהם צריכים לילך מצית הכנסת בשעת הדוכן, דלא לימרו עליו דכן גרושה הוא, ט"ז [ס"ק כו]. איתא
 בש"ס [מגילה כד, א] דפוסת אינו נושא את כפיו, עיין לעיל סימן י"ג סעיף י"ג. מי שיש לו חולי מעיים לא ישא את כפיו, פרי חדש [אות לן]. היכא דאיתא
 גדה צביה דכהן אסור ליה למיסק לדוכן כל אימת דאימה צדוהו, פרי חדש [שם] בשם ספר המתלעויות [סימן מן]. וכתב הפרי חדש עליו דבריו אלו אין
 לפסוקם, דלאו הם מעיקר הדין, והנה לישראל מוטב שיהיו שוגגין ולא יהיו מנידין, ע"ש י"א:

מ"א [ס"ק לן]: (מד) אמרן. כיון דהעושים כהנים לא חשיבי צעיר מעשרה,
 מה שאין כן בצעיר א' דעושים ישראלים אפילו צעיר מעשרה סגי, ומ"א
 ס"ק לן, ועיין ט"ז [ס"ק ג]: (מה) פסוק. וכתבו החוספות פרק אלו נאמרין
 דאע"ג דמאן דחזא חלמא אומר רבנו של עולם וכו', משום סכנה החירו, שמא צריך רפואה לחלמיה, [ט"ז ס"ק ג]. וכתרומת הדשן [סימן כו] כתב דמה
 שאמר רבנו של עולם וכו' היינו דוקא בשעה שמאריכין צ"ק של וישמך וזיחנך וצננה של שלום: (מו) דאמרם. וכן כתב מ"ע [רמ"ע מפאנו] סימן
 צ"ה, וכן כתב הב"ח ועולת תמיד [ס"ק ט] ופרי חדש [אות טו] ושיירי כנסת הגדולה [הגה"ט אות ז]. וכתב המ"א [ס"ק לן] דהאומרן יאמרן בשעה שהחזן
 מקרא המינה, וכן כתב הט"ו [ס"ק כה]. אך ראיתי שערוריה שהמיון עם זוחין הפסוקים בקול גדול ואמ"כ חזרין וזוחין מייבך עד המינה שעומד בו, ולא
 יכול לשמוע קול של כהנים בשביל קוליהם, ולא שפיר עבדי ודאוי לנעלם. נשאלתי אם מותר לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעה שהכהנים מתברכים
 לעם. והשנתי דאינו מותר, אפילו לנאמן דאמר [סימן קמו סעיף בן דמותר [לקרות] פ"ה הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעה שהש"ן קורא הפרשה בקספ
 תורה, אפילו הכי אסור צברכת כהנים, שיירי כנסת הגדולה [הגה"ט אות ט] ופרי חדש [אות טו]: (מו) אחרת. דליכא צל תוסף צעשית המנהו ב' פעמים,
 מ"א ס"ק מן. אבל אין צו חוב, אפילו אם הוא מצית הכנסת כשקורין כהנים, כיון שכבר נשא כפיו פעם אחת, תוספות [ראש השנה כה, ב ד"ה כהן]. ועיין
 נחשונה גינת ורדים [א"ח] כלל א' סימן י"ג ובתשובת זרע אצנחה חלק א"ח סימן (י"ג) [א']: (מח) מעבבתו. ואם יראה ששם יעלה לדוכן יעבור זמן
 תפלה, ילך חוץ לבית הכנסת ומתפלל. אבל אם אמרו לו עלה, צריך לעלות כמו שכתב סעיף כ' דהוי דאורייתא, ותפלה דרצנו. ואם יראה שיעבור זמן קריאת
 שמע, יקרא פסוק ראשון, מ"א [ס"ק מא]. ועיין בעולת תמיד ס"ק כ"ו צמה שכמה שם בשם הרב קלונימו"ר וכו' [נמשך בהגהות מהנהגים עמוד נו אות יא], ולא
 עיין סעיף זה: (מט) מום. וכל הנהו שאינם נושאים כפיהם צריכים לילך מצית הכנסת בשעת הדוכן, דלא לימרו עליו דכן גרושה הוא, ט"ז [ס"ק כו]. איתא
 בש"ס [מגילה כד, א] דפוסת אינו נושא את כפיו, עיין לעיל סימן י"ג סעיף י"ג. מי שיש לו חולי מעיים לא ישא את כפיו, פרי חדש [אות לן]. היכא דאיתא
 גדה צביה דכהן אסור ליה למיסק לדוכן כל אימת דאימה צדוהו, פרי חדש [שם] בשם ספר המתלעויות [סימן מן]. וכתב הפרי חדש עליו דבריו אלו אין
 לפסוקם, דלאו הם מעיקר הדין, והנה לישראל מוטב שיהיו שוגגין ולא יהיו מנידין, ע"ש י"א:

מ"א [ס"ק לן]: (מד) אמרן. כיון דהעושים כהנים לא חשיבי צעיר מעשרה,
 מה שאין כן בצעיר א' דעושים ישראלים אפילו צעיר מעשרה סגי, ומ"א
 ס"ק לן, ועיין ט"ז [ס"ק ג]: (מה) פסוק. וכתבו החוספות פרק אלו נאמרין
 דאע"ג דמאן דחזא חלמא אומר רבנו של עולם וכו', משום סכנה החירו, שמא צריך רפואה לחלמיה, [ט"ז ס"ק ג]. וכתרומת הדשן [סימן כו] כתב דמה
 שאמר רבנו של עולם וכו' היינו דוקא בשעה שמאריכין צ"ק של וישמך וזיחנך וצננה של שלום: (מו) דאמרם. וכן כתב מ"ע [רמ"ע מפאנו] סימן
 צ"ה, וכן כתב הב"ח ועולת תמיד [ס"ק ט] ופרי חדש [אות טו] ושיירי כנסת הגדולה [הגה"ט אות ז]. וכתב המ"א [ס"ק לן] דהאומרן יאמרן בשעה שהחזן
 מקרא המינה, וכן כתב הט"ו [ס"ק כה]. אך ראיתי שערוריה שהמיון עם זוחין הפסוקים בקול גדול ואמ"כ חזרין וזוחין מייבך עד המינה שעומד בו, ולא
 יכול לשמוע קול של כהנים בשביל קוליהם, ולא שפיר עבדי ודאוי לנעלם. נשאלתי אם מותר לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעה שהכהנים מתברכים
 לעם. והשנתי דאינו מותר, אפילו לנאמן דאמר [סימן קמו סעיף בן דמותר [לקרות] פ"ה הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעה שהש"ן קורא הפרשה בקספ
 תורה, אפילו הכי אסור צברכת כהנים, שיירי כנסת הגדולה [הגה"ט אות ט] ופרי חדש [אות טו]: (מו) אחרת. דליכא צל תוסף צעשית המנהו ב' פעמים,
 מ"א ס"ק מן. אבל אין צו חוב, אפילו אם הוא מצית הכנסת כשקורין כהנים, כיון שכבר נשא כפיו פעם אחת, תוספות [ראש השנה כה, ב ד"ה כהן]. ועיין
 נחשונה גינת ורדים [א"ח] כלל א' סימן י"ג ובתשובת זרע אצנחה חלק א"ח סימן (י"ג) [א']: (מח) מעבבתו. ואם יראה ששם יעלה לדוכן יעבור זמן
 תפלה, ילך חוץ לבית הכנסת ומתפלל. אבל אם אמרו לו עלה, צריך לעלות כמו שכתב סעיף כ' דהוי דאורייתא, ותפלה דרצנו. ואם יראה שיעבור זמן קריאת
 שמע, יקרא פסוק ראשון, מ"א [ס"ק מא]. ועיין בעולת תמיד ס"ק כ"ו צמה שכמה שם בשם הרב קלונימו"ר וכו' [נמשך בהגהות מהנהגים עמוד נו אות יא], ולא
 עיין סעיף זה: (מט) מום. וכל הנהו שאינם נושאים כפיהם צריכים לילך מצית הכנסת בשעת הדוכן, דלא לימרו עליו דכן גרושה הוא, ט"ז [ס"ק כו]. איתא
 בש"ס [מגילה כד, א] דפוסת אינו נושא את כפיו, עיין לעיל סימן י"ג סעיף י"ג. מי שיש לו חולי מעיים לא ישא את כפיו, פרי חדש [אות לן]. היכא דאיתא
 גדה צביה דכהן אסור ליה למיסק לדוכן כל אימת דאימה צדוהו, פרי חדש [שם] בשם ספר המתלעויות [סימן מן]. וכתב הפרי חדש עליו דבריו אלו אין
 לפסוקם, דלאו הם מעיקר הדין, והנה לישראל מוטב שיהיו שוגגין ולא יהיו מנידין, ע"ש י"א:

בנה במה וּגּוּמִי, כדאית' בנדרים פרק רביעי דנדרים ופרק קונם יין, ואמרו שם כל הבוטה ראוי לדקרו בחרב כו', והרמב"ם פרק שמונה פרקיו הבי' הירושלמי, שאמרו לא די לך במה שאסרה התורה כו', וכהנה רבות שאמרו פרק קמא דנדרים, נדרי של רשעים עלי חייב בקרבן, נדרי כשרים עלי אינו חייב כלום, אמנם הנזיר שמהכין לנדור נדר ליי, בראותו כי יצרו מהגבר עליו ושרואה בעצמו שההכרח לנפשו לנדור נדר, וכמו שאמרו במסכת נזיר ונדרים פרק קמא, תניא שמעון הצדיק אמר מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחת כו', עד עליך נאמר כי יפלא לנדור נדר להזיר ליי, והוא ענין הפרשתו לנזירתו משאר נודרי נדר, על זה אמרה חור' (נמדנכ ו') מין ושכר יזר חומץ יין וחומץ שכר לא ישהה, וכל משרת ענבים לא ישהה, וענבים לחים ויבשים לא יאכל, כל ימי נזרו, מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג. לא יאכל, הנה שכלל לאיסור כל אשר יצא מגפן היין, ופרט בו ארבע מצות, וזהו אמרו מין ושכר יזר, וחומץ יין וחומץ שכר, הרי שנים, ומשרת ענבים הרי שלשה, וענבים לחים ויבשים לא יאכל, הרי ארבע שהן הארבע דברים שיכללם מעשה בני אדם, הטוב והערב, והמועיל, והבלתי מוגבל כלל, הנזכרים, והארבע אלו נחלקים לשבעה חלקים כמו שיחבאר, והמה חלקי האסור האמורים בזה שהם שבעה, יין, ושכר, וחמץ שלהם הרי ארבע, ומשרת ענבים חמשה, וענבים לחים ויבשים, הרי שבעה, הנה שלשה חלקי הפעולות כל אחד נחלקה לשנים, חוץ ממשרת ענבים, והטעם בכל מ"ש הרמב"ם בשמונה פרקיו, כי רפואה הנפש הוא כרפואת הגוף וכמו שרופא הגוף צריך להכיר בענין החולי ולרפאותו בדבר הפכי לחוליו, עד שיעמוד על שיווי מוגות גיפו לבריאותו כן הוא הענין בעצמו בענין חולי הנפשות, שצריך החכם להדריכו או האדם עצמו, להדריך את עצמו בהפך מרוחו הרעו', עד שיעמדנו על המצוה במדות שהוא הטוב בכל דבר, וכחב עוד הרמב"ם כי מחכמת הרפואות שלא נרגיל קצה האחד שטבעו של אדם נוטה אליו בקצה האחד, כי לא נרגיל עליו מעשה הכילות, כמו שנרגיל עליו עני' הפזור כו', וזהו ענין הנזיר, כי אם יפליא לנדור מטעם שראה שנטה אל תאוות העולם כאחד מהארבע חלקים הנזכרים למעלה, צריך להפריש עצמו אל קצה האחרון השני בהרחק גדולה עד שאמרו לך לך, אמרין לנזירא סחור סחור לכרמא לא חקרב, הנה אין לך הרחקה גדולה מזה שהיה מרחיק עצמו לקצה השני, עד שהיה מרגיל עצמו לעמוד אחר כך בדרך המצוה, ולפי שסתם בני אדם מרגילין עצמן בשלשים יום, שהוא הזמן הקצוב שיהא כאחד מיושבי העיר לכמה דברים, כמו שאמרו פרק קמא דב"ב, ואמר כל שחי שלשים יום אינו נפל, להיות כי נראה שנתישב נפשו בחומרה ויכול לעמוד, וכן אמרו בירושלמי דברכות לענין חזרת חפילה כל שלשים יום מה שרגיל הוא אומר, וכמו שהביאו הפוסקים בחבוריהן וכן להרבה דברים להיות, כי הוא הזמן המרגיל האדם במדה מן המדות, או ענין מן הענינים על כן אמרו ז"ל סתם נזירות שלשים יום והוציאוהו ממלת קדש יהיה שהוא שלשים במניין, וראה נפלאו' תורתינו כי למדו המניין ממלת יהיה שהוא לשון עתיד, כי עיקר קדושתו של נזיר יהיה לעתיד אחר השלמת ימי נזרו, שיעמוד או בענין מצוה לא בשעת נזרו, שאז חטא במקרה לילך בקצה היחרון, ולזה (סס) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, ודרשו ז"ל מאיזה נפש חטא אלא שציער עצמו מן היין, ועוד נוכל לומר, כי חטאו היחה שבא לאסור אסור על נפשו יותר ממה שאסרה תורה, וכאלו נוחן פגם בחורה שלא אסרה לאדם בכל הצורך אליו, והוא מטעם אסור לא חוסף וגו', וצוהה התורה להבי' קרבן יוהר משאר נדרי נדר מטעם שנבאר כי החורה זכרה בנזיר שמפליא לנדור משאר נודר נדר העולה על רוחם והם נדרי רשעים אמנם בנזיר שמצוה עליו לנדור בדרך שנחבאר, צוהה לו החורה במשפט הנזיר להשלים נפשו בכל דבר, לכפר עליו במה שחט' קצה, וכמו שאמרו בענין היושב בחעניה בשנת שישב הענית לחעניתו כדי לכפר עליו מצוה עונג שבת, וכן כתבו החם פרק קמ' דנזיר, אמנם

רצנו צפ' הזה. ונגד גדל המועיל לא יסתה ומסת ענבים הוא ונסקה האנלעית צין היין והסומץ, דמיון המועיל אשכ הוא אנלעי צין הסוצ והענד, ולעומת גדל הענד, המה החלואות המותריים הנפסדים, נאסר עליו סומץ יין וסומץ שכר כי הם כמו כן היין הנפסד, חונס נגד חלק הכזיבי, היא הפעולה אשר לא יכוין צעלי' לשום תכלית, צא לנגדה אסור אכילת ענבים לחים ויבשים לנזיר, הם- המה הענבים אשר לא צלו לתכלית מטעם לה' היא מהם היין המשתה חללים

לשמוע דברי חכמים, אבל הכא יאמר נא המגרש מאן לימא לן שמצוה לשמוע דברי הרא"ש דלמא מצוה לשמוע דברי המרדכי, ואם [כן] גם מ"ש רוצה אני היה בהכרח ולא ענה מלבנו. ע"כ אין נראה שום ה"א לכי"ף לגרש:

של ר"י החסיד ג, ש"מ דליכא קפידא במידי אחרינא. ויהיה זיווגם עולה יפה:

הכ"ד א"נ:

משחק"ם מפפר"מ

ובהיות שהיא טוענת מאוס עלי בטענה מבוררת, יש לה דין המבואר בב"ש סס"י ע"ז ד"ה מורדת וכו' אות א' יע"ש. אלא בטענת מאיס לא יכול אביה לעכב את של הבעל אלא את שלה, אבל הכא נ"ל שאין כופין האב להחזיר לו כלום עד שיתרצה לגרש, שהרי שם סי' ע"ז [ס"ג] מייתי רמ"א בשם תשו' הרא"ש דאם קידשה ברמאות כופין להוציא ע"ש, והרמ"א קיצר במקום שהיה לו להאריך, וז"ל הרא"ש בתשובה כלל ל"ה סס"י א' א) אמנם אם נראה לכם רבותי הקרובים אל הדבר שאם המקדש אינו אדם ראוי והגון להדבק בכת טובים ובנכל ותרמית פיתה, וקרוב הדבר לדמותו לעובדא דנרש ליבמות ק"י ע"א משום שעשה שלא כהוגן הפקיעו קידושין מיניה, וגם זה שעשה שלא כהוגן נהי שלא נפקיע הקידושין, מ"מ יש לסמוך בדבר זה על קצת רבותינו דפסקו בדיני דמורדת דכופין אותו לגרשה, אמנם יש לנסות אם יש לפייסו בריצוי כסף ואם לא יאות אני נגרר אחריכם לכופו לגרשה עכ"ל תשו' הרא"ש שם, ומעתה אומר אני הכא שקידש ברמאות ולא גילה מומו ומאיסתו, נהי דלא נכוף לגרש מ"מ גם לא נעזור לו להוציא שלו מיד אביה עד שירצה לגרש מרצונו הטוב כנלע"ד נכון בעז"ה:

תשובה קיו

שיל"ת, פ"ב באור הבוקר ליום עש"ק כ"ו מרחשון צדק"ת לפ"ק. שלום וכ"ט לה"ה הרב הותיק המופלג כבוד מו"ה יצחק צבי נ"י אב"ד דק"ק טיסאבוא יע"א:

ג"ה הגיעני נפשו היפה בשאלתו נידון ראובן נשא אשה חנם אין כסף אפי' פרוטה אחת, והוא היה לו את אשר חננו הי"ת מיגיע כפו, ונכתב בתנאים אחרונים מחמת ערעור א) וקטט אם ימות בשנה ראשונה בלי זרע קיימא תקח מ' קילא כל מה שהכניסה לו בלי כתובה ותוספת, ואירע שמת בשנה ראשונה בלי ז"ק, והנה יורשי הבעל רוצים לשלוח האשה שלוח ערטלאי כי לא הכניסה לו כלום, וכתובה ותוספת אין לה כפי הנ"ל, והאשה ואביה טוענים חדא שהאשה לא קבלה קנין, וכן מעידים עדי השטר, אעפ"י שחתמו בשטר והעידו שקבלו קנין גמור אגב סודר, מ"מ אמת הוא שלא קבלו קנין מהאשה רק מאביה, ועוד טוען האב ובתו כי לא ידע על מה מקבלים קנין, כי אלו היה יודע מנהג תקנות שו"ם לא היה נכנס לאותו ספק, כי היה חתנו איש ידוע חולי. ומעלתו עוד טוען בעדם ב' טענות, א' כיון שלא היה להחתן ממון ממורישין כ"א מיגיע כפו אין כאן דין תקנות שו"ם, ומ"ש ח"מ סי' קי"ח סקכ"ה, התם כשעכ"פ הממון שהכניסה הוא מירושת אבותיה איכא קצת ותם לריק גבי יורשים, אבל יגיע כפיו כי אכל מה להם ולו. ותו כתב טענה אחרת הא דכתב בנחלת שבעה [סי' י'] דאין להם כתובה ותוספת, היינו אם הכניסה לו דבר ונטלת נדוניא שלה ובתוך זה כלול שיעור כתובה אז לא תיטול מה שהוסיף לה, אבל הכניסה ערטלאי

ע"ד מי שרוצה לדבק בבן טובים בחור וטוב, אלא דחייש מ"ש העולם משום שמות הבחור עם החותן ושם אמו כשם אמה של המשודכת. אהו' מאן דלא קפיד לא קפדינן בהדיה, ובפרט דאיכא כאן זכות תורה, דאפי' אדבית עלי מתכפר בתורה וגמ"ח [כר"ה י"ח ע"א], מכ"ש פי"ג. ובאמת לא מצאתי חשש זה בספר חסידים כלל כי אם בסי' תע"ז שם נאמר דלא ישאו האב והבן ובן הבן שלש נשים ששמות שלשתן שוות, ותו לא נמצא דבר, וזהו חבורו

המחותנים: "... כי כל מה שלא נזכר בספר חסידים עצמו כי אם בצוואתו אין לחוש כ"א זרעו וכו'", וזה כנראה מה שדקדק מרן כאן: וזהו חיבורו וכו'. וראה עוד שם בהערה, ובלקוטי חב"ת ח"ג דף מ' טור ד', ובפ"ת אה"ע סי' ב' סק"ז. (א) צ"ל: עידור, ראה נחלת שבעה סי' י'.

(א) לפנינו (מהדורת ירושלים - תשנ"ד): סוסי' ב'. (ב) יש כאן חסרון של כמה תיבות. (ג) אמנם בצואתו (שנדפסה עם ספרו) סי' כ"ג נמצא דבר זה שלא ישא אשה אם שמו כשם חמיו, וכן שם סי' כ"ד: "שני בני אדם ששמותיהם שוים לא יזדווגו יחד בילדיהם". ובספר אגרות סופרים כתבי מרן סי' כ"ה כתב בענין שיווי שמות חתם סופר <שו"ת. מהדורה חדשה> ג אבהע"ז א / סופר, משה בן שמאל

- יא.** אם יש קברות בעיר לא יעבירו המת לעיר אחרת לקבור, כי המתים ששוכבים שם כועסים, כי היא בזיון להם.
- יב.** לא ילך אדם על קבר אחד שני פעמים ביום אחד, אלא יבקש כל רצונו ולא ישוב עד למחר.
- יג.** אין לקבל שום דבר מן המת בחלום, ואין לנדור לו שום דבר.
- יד.** אדם שהיה חולה והוא הדין אשה, אם אומרים לאדם לקבל זה הילד שיש פה, או קבל דבר אחר, והוא רואה שאין שם שום דבר, אין לומר לו תן לי ברצון, כי הוא עצמו ימות, אלא יאמר איני יכול [איש או אשה שהם חולין אם יאמרו לאדם כשהם ישנים קבל זה הילד מידי, או זה הדבר שיש בכאן, והאדם רואה שאין שם כלום, אין לומר אקח, כי סכנה לו לאדם, אלא יאמר איני רוצה].
- טו.** כל הבוכה על מת יותר מדאי, על מת אחר הוא בוכה. שלשה ימים לבני, שבעה ימים להספד, שלשים ימים לגיהוץ ולתספורת, מכאן ואילך אומר הקדוש ברוך הוא אין אתה רחמני יותר ממני.
- טז.** לא יבנה אדם בית של אבנים, אלא יקנה, ואם בנה לא ידור בו ימים, כי הוא או בניו ימותו, אלא ימכרנו. ושל עץ ספק.
- יז.** לא יבנה אדם בית על קרקע שלא עמד בו בנין מעולם, ואם הוא אינו רוצה להניחו פנוי, אז לא ישב בו שנה תמימה [לא ידור אדם בבית שנבנה על קרקע שלא עמד שם בנין מעולם, אם לא שידורו בו בני אדם שנה ראשונה].
- יח.** לא יעשה אדם מרחץ בתוך ביתו, ואם יעשה, הבית יחרב, אלא אם כן עושה לרחוץ רבים בו.
- יט.** לא יעשה אדם ביתו גבוה מבית הכנסת.
- כ.** לא יסתום אדם חלון או פתח לגמרי, שלא יזיקו השדים, כי דרכן לצאת בו, אלא ינקוב בו נקב.
- כא.** לא יבנה אדם ביתו ולשנות בית מדרשו כי הוא קודש לה.
- כב.** לא ישא אדם בת אחיו או בת אחותו.
- כג.** לא ישא אדם אשה ששמה כשם אמו, או שמו כשם חמיו, ואם נשאה, ישנה שם האחד, אולי יש תקוה.
- כד.** שני בני אדם ששמותיהם שווים, לא יזדווגו יחד בילדיהם, (ספרים אחרים: לא יעשו נשואין לשני ילדיהם יחד), וזה ספק או לזרעו או לכל אדם [כמדומה לכל העולם, ויש להזהר].
- כה.** ולא ישאו שני אחים לשתי אחיות.

כד

מכתב בדברי ריבוח הנ"ל.

שילית יום ב' י"ג אלול תקצ"ה לס"ק.

רחל השנה וברכותי ליד"ג נכרא רבה דחיי לכהנא רבה דרחצ

מריה געץ נ"י אנדיק באיא.

שמחתי בנעימת ימין עוזו לעורך אהבה ישנה ותמהתי כל
הטורח הזה למה וכי אהרהר על פסק ב"ד וגם חז"ל אמרו ב'
גרדיים משער אשפתות הכריעו כל חכמי ישראל בעדותם יעיי
לשון רש"י שבת נ"ו ע"א אמנם נא אהו' אם ב' הבחורים
הכריעו כל חכמי ישראל אני נאמן לעצמי יותר ממאה איש
הנה ג' הרבנים שנתוועדו עם פר"מ חתמו בגבי' עדות שאמר
בפניהם שמעות צדקה שנמסר לידו שלח לידי והאכלתיו לזוללים
וסובאים וכמו כן כבר נכתב לי בנידון העתק מפראמקאל של
מישקאלץ יודע השי"ת שמעולם לא קבלתי על ידו ומגירי
דילי' פרוצה קמנה ומה אאריך אשריו שזכה בדינו ונתגלגל
זכות ע"י פר"מ עם ב"ד בצירוף נגידו פעסט אין פסק כי הי
לנגד עיניו הבדולחים מכתב שכתבתי להרב הנגיד מו"ה שלמה
ראזענמאל נ"י ושם התפללתי תפלה דאל חי שלא יבוא המשפט
לפני ברוך ה' שהקשיב לתפילתי ולא הסיר חסדו מעמי כן יהי
ה' עמדי לעולם ואחתום בברכת השנים דשנים ורעננים כנפשו
היקרה ונפש אוה"ג

משה"ק סופר מפפד"מ

כה

מכתב בעניני משפחה ובענין שיווי השמות בין המחותנים.

שילית נגהי ליום ה' י"ב כסלו תקצ"ו לס"ק.

שלום וכ"ט לדידי היקר הנביר המופלג ומפורסם נדיב על נדיבות

יקום מריה משה נ"י.

יקרתו הגיעני ואני תמה על חכמתו כותב לי זה פעמים
ולא הודיעני אדרעם על שמו ושם עירו ע"כ נתעכב אגרת הראשון
שנכתב בשליחותי חוה"מ סוכת העבר ועוד כתבנו שנית בכתב
ידי עצמי ושלחתי דרך קאשוי אדרעם ראזנאוויץ שוב נודע לי
כי בלשון העמים אין שם העיר כך אני לא ידעתי אם יגיעני
האיגרת ההוא וגם עתה שמעתי כי פר"מ הולך ונוסע למזל
למקום אחר ואיננו יודע אם יגיע עדיו דברי אלו.

ואם מה' יצא הדבר הוא יענור גיושיע והנני זקיני מו"ה

מהרש"ך

מהרשש"ך והגאון מ"ה שמואל היים ישעי' נתחתנו ומזרעו
קאחינא ולא חששו לשווי שם האבות (ח) כי כל מה שלא נזכר
בס' חסידים עצמו כ"א בצוואתו אין לחוש כ"א זרעו ממשפחת
החסיד זצ"ל אבל האמור בס' חסידים עצמו בס' תע"ז מעניני
זיווג יש לחוש לו.

והנני כופל מה שכתבתי במכתבי כי עודני מרחח מדחי
אל דחי ב' שידוכי' מגדולי בראד וע"כ אל יראה לעכבני בתשובה
מבוררת יתן ה' ונבואה לגמר לטובה ובתנאי שיהי' באופן חיזוק
לתורה ועבודה ועצת ה' היא תקום ומעוכב בן יומא קרוי
מעוכב בענין זה ואחתום בברכה דברי אינ
משה"ק סופר מפפד"מ

כו

מכתב תוכחה לגביר אחד שיתמוך צורבא מרבנן חתנו בעין טובה כדי שלא
יהיה צריך לעשות מתורתו קרדום לחפור קודם ששימש כל צרכו.
שילית פ"ב יום עשיק ח' אדר תקצ"ו לפ"ק.
שלום וכ"ט ליינ הרבני הנגיד המופלג צדיק ונשגב כמ"ה נתן
אלי' נ"י ה' עליו יהי'.

יקרתו הגיעני וגוזרתי לדבר מצוה להשיבו נידן נכבדות
מדובר בו להתקשר בתו עם א' מיוחד מבחירי תלמידי הב'
המופלג כ"ה אברהם באבילויא ה' יאריך ימיו לא אאריך
בהפלגת

(ח) אמר הסופר נכדו: דברי קדשו צ"ע קצת אם הוא בעצמו ולעצמו
עשה הלכה למעשה בחתן וחמיו והוסיפו שם טובי' לחתנו הרב הצדיק מ"ה
משה טובי' לעהמאן זצ"ל כאשר התחתן עמו וכן מביא בס' כרם שלמה א"ע
ס" ב' בסוף התשובה שעשה זקינו זצ"ל הלכה למעשה בהיותו אבדיק דרעוניטין
לחוסף שם לא' מהם וכאשר עשה ג"כ מעשה בנדון זה עצמו שהוסף לבתו
שם חנה כנראה ממכתב השני בענין זה מיום י"א מני"א וכן דורה בעל כ"ש
בעצמו א"כ מה רבותא שהתחתן זקינו הגאון ר' שמואל שאטטין כ"ץ עם
הגאון ר' ישראל יוסף שמואל (כן הי' שמו האמיתי וכן רשום ג"כ על ציון
קברו) ושמואל היים ישעי' קראו העולם על שם תוחנו הנ"ל שהי' לו שני
שמות והיו רק האבות אשר קיל מחתן 'וחמיו כידוע ואין מוכרח מזה שלא
להקפיד אם יש לכל א' מהאבות רק שם אחד כבנידון הזה וק"ל. ושיב הרב
הגאון י"ג מ"ה יוסף נחמי' קארניצר נ"י אבדיק קראקא הערנו אולי מזה עצמו
שהגאון ר' ישראל יוסף שמואל הי' לו שני שמות הזכיר לו ק"ו הח"ס דל
באם מוסיפין עוד שם א' על שמו הקבוע מכבר אין קפידא וק"ל.

בקטנה מודה הרמב"ם שאם קידשה סתם ואח"כ נמלאת איילונית שהוא קידושי טעות ואמרינן אדעתא דהכי לא קידש³, ואתיא סוגיא דסנהדרין כהוגן, וגם משנה ראשונה דיצמות לרב אסי איכא לאוקמי בקטנה. ומ"ש שם ציצמות דף י"א ע"א כאן שהכיר זה כאן שלא הכיר זה, להרמב"ם פירושו הוא כאן בגדולה דזו מיחשב הכיר זה כיון שיכול לבדקה, כאן שלא הכיר זה היינו בקטנה שהיתה קטנה בשעת נישואין להראשון. ולרוב הטורדה קרתי.

דברי רבך הד"ש.

הק' יחזקאל סג"ל לגדא

סצרא אחרת, דאיילונית משום שהוא מוס גדול וגם אית ליה קלא אפילו אמר שלא הכיר זה אינו נאמן. והנה הוא כתב זה לענין תוספת כתובה, ולענין קידושין אני אומר הואיל והוא מוס גדול ויש לו קול ראוי היה לו לחקור, ואם היה חוקר בודאי שהיה עומד על הדבר שהרי יש לה קול ואפילו הכי לא חשב לחקור ודאי שהיה סצר וקיבל¹, וכל זה בגדולה אבל בקטנה אי אפשר לעמוד על שום סימן והיא עצמה וגם קרובה אחתי אין להם יכולת לידע דבר זה, לא שייך דהוה ליה למדק ולא לחקור א"כ אין לנו ראיה שסצר וקיבל, וא"כ בגדולה הוא דפסק הרמב"ם שהיא מקודשת בודאי, אבל

סימן עט

אם לחוש לצוואת רבי יהודה החסיד

תשובה

אבל האמת יורה דרכו כי החסיד לזרעו אחריו ז'ה לדורי דורות כי ראה ברוח הקדש שזרעו לא ילתיח בזווגים כאלה¹, וזוה אינו קותר דברי התלמוד שהוא על הכלל ודברי החסיד הוא על הפרט, הא חדא. ועוד אמינא שכלאו הכי בשאלה זו ששאלתני אין כאן חשב כלל ואפילו לזרעו של החסיד, ואמינא תרי טעמי להוכיח שהחסיד דבר רק על עיקר שם העצם הניתן בשעת לידה או שעת המילה, אבל לא על שם שנחצרך לשינוי השם. חדא שכיונא זוה שרז"ל הזהירו על הזוגות שהוא סכנה, ואמרו בפסחים (ק"ח) [ק"ט] ע"ב כוס של ברכה לטובה מצטרף ולרעה אינו מצטרף, כן אני אומר השם הזה שנחצרך צו לברכה ניתן ולברכה מצטרף, שאם היה מזדמן לו אשה אשר שם אציה כשם העצם שלו היה יכול לקחתה, ששם שנחצרך מצטרף לטובה והרי יש לו שם חדש, אבל אם מזדמן לו אשה ששם אציה כשם החדש שלו, אז שם זה שניתן לברכה אינו מצטרף לרעה ויכול לקחתה, ולא יזיק לו שם זה החדש, ולברכה ניתן השם הזה ולא לקללה², הא חדא. ועוד אמינא, מסצרא שכוונת החסיד לא היה על שם המתחדש, דודאי לא חמיר צוואת החסיד מיצמה לשוק, וציצמות פ"ו ע"ב ולא נעשה מתים כחיים לענין יבום מק"ו וכו', עד דרכיה דרכיה נועם וגו', ועיין דף י"ז ע"ב בתוס' ד"ה אשת אחיו שלא היה בעולמו וכו', ומעתה אני אומר כיונא זוה צוואת החסיד היום יקח איש אשה ולמחר יחלה וישתנה שמו לשם חמיו³, ויגרש זוה אשתו או יחוש כל ימיו לסכנה, ואין זה דרכי נועם ולא נתיב שלום, הא ודאי שלא היתה כוונת החסיד אלא על שם העצם שהוא שם עריסה ולא על שם המתחדש. ומלבד כל זה לפי מכתבך רוצה חותנך להתחתן עם צורבא מרצן ושומר מצוה הוא². ותמני על רוב

לכבוד אהובי תלמידי ידידי הרב המופלג מוהר"ר דוד יצ"ו.

הלילה הזה הגיעני מכתבך אשר אתה שואל בדבר השידוך המדובר לגיפתך עם בן תורה ויחסן, רק שבשעת חלוי השינוי שם שלו הוא כשם אבי הבחולה.

אהרבי תלמידי לולא אהבתך אין דרכי להשיב צענינים כאלו דברים שאין להם שורש בתלמוד ובפוסקים¹, אך גודל אהבתך הוליאני חוץ לגדרי. דע תלמידי החביב והיו דברים הללו חקוקים על לוח לבך לזכרון, הכלל הגדול שאין לכל חכמים שאחר התלמוד רשות לומר דבר נגד התלמוד, והאומר דבר לסתור קונו של יו"ד מדברי התלמוד לא יחשב בכלל חכמי ישראל. ואמנם כשאנו מוצאים אחד מחכמי ישראל המוחזק בתורה וציראה צלי ספק, שכתב בספר דבר הקותר לדברי התלמוד, חייבים אנו למשכוני נפשין לתרץ דבריו, שלא דבר רק לשעה או למשפחה פרטית, ודברי תלמוד הם על הכלל. וכיונא זוה אנו מוצאים לרבינו יהודה החסיד צוואה שלו דברים שכמעט אסור לנו לשומעם, כי הוא אומר [אות כ"ב] שלא ישא בת אחותו, ובגמרא [יצמות ס"ב ע"ב] אמרו שהוא מצוה², הוא אומר [אות כ"ז] שלא ישא אב וצנו שתי אחיות, ורב פפא וצנו נשאו שתי צנות של אבא קוראה³ [כתובות נ"ב ע"ב]. הוא אומר [אות כ"ה] שלא ישא ב' אחים שתי אחיות, ובגמרא [צרכות מ"ד ע"א] שמונים זוג אחים כהנים נשאו שמונים זוג אחיות כהנות⁴, ותרי צנחיה דרב חסדא הוו נסיבי לרמי ולמר עוקבא מר חמיו⁵, וכיונא זוה צוואה ההיא⁶. ואם היה החסיד מצוה צוואה זו לכל ישראל, הרי הוא קותר לדברי תלמוד והיה אסור לנו לקבל דבריו כלל⁷.

3. עיין לעיל סוס"י נ"ד ד"ה אלא, ובגליון שם.

1. עיין מהדו"ק יו"ד ריש סי' פ"ו.

2. עיין מהדו"ק סי' י' ד"ה ולענין. 2. עיין מהדו"ק סי' י' ד"ה ולענין. 3. יחזקאל בו יהודה הלוי {עמוד 241} {726072}

העולם שלחת צתם לעם הארץ הוא פשוט אללם ואין חושש להמנע, והוא נגד דברי חז"ל שאמרו [פסחים מ"ט ע"ב] כאילו כופתה ומניחה לפני ארי, ולהתחתן עם לורבא מרבנן ששמו כשמו הם שואלים, ולא תהא תורה שלימה שלנו כזוואה

צעלמא". ולכן לדעתי יגמור חותנך השידוך הזה ויעשה מעשיו לשם שמים.

דברי רבך הד"ש.

הק' יחזקאל סג"ל לנדא

סימן פ

מומר שקידש

תשובה

לכבוד אהובי הרב המופלג האלוף כבוד מוהר"ר שמואל נר"ו אב"ד ומו"ץ בק"ק אסאד.

מכתבו קבלתי. ועל דברי תורה צא צמעשה מקרה צלתי טהור שאירע בקהלתו, שצא שמה נער מווערבוי צשמו שלמה צחוקת שהוא יהודי פנוי ודבר שם על לב אלמנה אחת שתנשא לו, ואחר שישצ שם שלשה צצועות נשאת לו צחופה וקידושין ואחר הנשואין לקח הכל מידה וצרח לו, ועמה נודע הדבר שהוא מומר זה כמה שנים ויש לו אשה נכרית צווערבוי, ואשה העלובה שנשאת לו תהיה מוכרתה להשאר עגונה כל ימיה אם לא ימצא לה תרופה לצטל הקידושין מתחלתן ולאחזו צדעת היש אומרים שהציא הצי" צסי" מ"ד [ע"ח ע"ב מדפי הטור] צשם צעל העיטור שמומר אין קידושיו קידושין, והציא מעלתו גם שאר צצרות שי"ל צנדון זה לקולא.

ומה שחזר אח"כ לסורו אין ראיה שהיה למפרע צשעת קידושין מומר. ועוד ראיה ממה שאכתא ציו"ד סי' קי"ט סעיף י"א, מומר צצעיר אחת מאמין צעכו"ס צפני נכרים, וצעיר אחת נכנס צצית ישראל ואומר שהוא יהודי, אינו עושה יין נסך, יע"ש צש"ך וצט"ז. והפרי תואר [שם] שכתב דוקא שאין לו שום הגאה צמה שאמר שהוא יהודי וכו', ע"ש דבריו אינם מוכרחים, ואפילו לדבריו היינו לסמוך על זה לקולא שיהיה מגעו ציין מותר, אבל להחמיר ודאי חיישינן שמה שהחזיק עצמו ציהודי היה צלב שלם, צאופן צצנדון שלפנינו אין כאן שום צצרה לצטל הקידושין. אלא אפילו צמומר שהוא מומר לפנינו ומחזיק עצמו צפני כל למומר וקידש אשה, ג"כ לית דחש להך יש אומרים שהציא צעל העיטור, והלכה רווחת צישראל מומר שקידש קידושיו קידושין כפשטא דגמרא ציצמות (מ"ד) [מ"ז] ע"ב, צבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו ואי הדר ציה ומקדש צת ישראל ישראל מומר קרינן ציה וקידושיו קידושין. וכן פסק הרמב"ם צפ"ד מאישות הלי' ט"ו, מומר שקידש אע"פ שהוא עובד עכו"ס צרלון הרי אלו קידושין גמורין וצריכה גט ממנו. וכן הכריע צטור צסי" מ"ד ודחה דברי היש אומרים שצצעל העיטור, וכן פסק צש"ע סי' מ"ד סעיף ט' צלא שום חולק. ואף צצסי" קנ"ז סעיף ד' הציא דעת יש אומרים שאינו זוקק ליצום, כאן צקידושין לא הציא שום חולק, וכן כתב צכנסת הגדולה כאן סי' מ"ד ושם צסי" קנ"ז דאפילו החולק ציצום מודה שקידושיו קידושין.

הגדה אני אומר ישתקע הדבר וח"ו להחיר האשה, ואיפכא אני אומר שאפילו לדעת היש אומרים שם צצעל העיטור שמומר אין קידושיו קידושין ולא חייש שמתא הרהר צתשובה, היינו צמומר שהוא מומר לפנינו ואינו מחזיק צדת יהודית וגם צשעת הקידושין אומר צפומצי שהוא מומר, וצזה סובר היש אומרים שם דלא חיישינן שמתא צרגע זו צשעת קידושין הרהר צתשובה דמהי חיתי לומר כן, והרי זה דומה ממש למה שצצואר צסי" (מ"ג) [מ"ב] צסופו [סעיף ה'] צהג"ה, דהמקדש צפסולי עדות יש מקילין דלא אמרינן חיישינן שמתא הרהרו צתשובה. וכתב החלקת מחוקק צס"ק (י"ד) [י"ז] שאין כאן מחלוקת כלל, וצמומר שלא נראו צו סימני טהרה ולא חזר גם לצסוף צתשובה צזה כולי עלמא מודו דלא חיישינן שמתא הרהר צתשובה, אבל צמומר שחזר צסוף צתשובה אמרינן הוכיח סופו על תחילתו וחיישינן שמתא כצב הרהר צתשובה. וע"ש צצית שמואל ס"ק כ"ב שאין זה דומה למקדש שאמר על מנת שאני צדיק גמור שאפילו הוא רשע גמור חיישינן שמתא הרהר צתשובה [קידושין מ"ט ע"ב], דשאני התם שמה שאמר על מנת שאני צדיק יש רגלים לדבר, ע"ש צצ"ש. וא"כ צנדון דידן שצא לפנינו מתנהג ציהדות שלשה צצועות וקידש אשה צחוקת יהודי, אין לך רגלים לדבר יותר מזה וכולי עלמא מודו דחיישינן שמתא הרהר צתשובה",

ומה שכתב מעלתו דעכשיו שאומרים צשעת קידושין כדת משה וישראל גם צעל העיטור מודה דאין קידושיו קידושין צאשר שזה לא כדת, כדאכתא צשלטי הגבורים [אות ו' על המרדכי] פ' החולין [יצמות סי' ל'] דקנאין פוגעין צה, וג"כ בהגהת מרדכי פ' החולין [שם סי' ק"ז] דאסורה היא לו, ע"כ דברי מעלתו. ואין אלו אלא דברי תימה, ואטו צזמן צעל העיטור לא היו אומרים צשעת קידושין כדת משה וישראל. ועוד מה לי צצמירתו ואטו אם לא אמר צפירוש כדת משה וישראל אינו מקדש כדת משה וישראל^ב, וכצב אמרו [כתובות ג' ע"א] כל המקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפ"ה חייבי לאוין תפסי צהו קידושין. ועוד איך הם הקידושין נגד דת משה וישראל, הלא אפילו האוסרים ציאת מומר, הצעילה היא צאיסור אבל צקידושין אין כאן איסור לשום דעה^ה.

סימן ח

לה"ה המופלג בו' מ' יצחק גרויס ג"י באונסדארף:

מכתבו הגיעני והנה לפלפל בזה הוא לומר כי איך בדבר שאין לנו שום ידיעה והוא מדברים הנסתרים ובמחילת כ"ח הגאונים בתראי שהחלו לפלפל בכונת רבינו יודא החסיד ז"ל וכי נשכיל בדבר שאין מצוא לשכלנו להשיג:

אז"ל גם לסכל ח"ו דעת רבינו אדון החסידים גם כן ח"ו כי ידוע רבינו יהודא החסיד הי' רבו של הסמ"ג ואור זרוע אשר כל תורתיו ומנהגו בארץ אשכנז ורפת נמשכים אחריהם ולכן בודאי יפה שיחתן מתורתן של בני האחרונים ושרי ליה מאריה לנוצ"י [מהד"ת סי' ע"ט] שהרבי צלשונו נגד ר"י החסיד רבן של גולת אריאל ארץ אשכנז ורפת:

אך באמת אין להקשות מדברי הגמרא עליו כי הלא ידוע לנו בכמות זה שאמרו מתחלה מצוה יצום קודם ואחר כך שראו שאין הדור מכוונים לשם מצוה חזרו לומר מצוה חלילה קודם [יבמות ל"ט ע"ג] כמו כן יוכל להיות שבכמות אלה הזווגים הם הי' התיחון לשם שמים כמו בדורות הראשונים לא ידעו שומרי מצוה דבר רע ומשום הכי לא נהרו חכמי התלמוד ואדרבה צו ליטא בת אחרתו [יבמות ס"ג ע"ג] והחסידי [נלוואה שס סי' כ"ו] ראה שהדורות אין מכוונים יפה לשם שמים והעלה לפי גודל חכמתו מה שיוקפד צעניני הזוג ובודאי אין בחכמי האחרונים לדחות דברי הקדמונים אם לא נמצא בדורות הקדמונים חולקים עליו כי אנו כאין נגד חכמתם ותורתם וחסידותם ויראתם ועלינו לקבל דבריהם באהבה הגם שהוא נגד התלמוד:

אך מחמת שבדבר זה ספק אם לזרעו כוון או לא לזה נאמר בכהאי גוונא אם הלכה רופפת צידך לא וראה

האיך העולם נוהג [עי' ירושלמי פאה פ"ו ה"ה ומעשר שני פ"ה ה"ב] והנה במדינתנו אין מדקדקים רק באשה ששמה כשם חמותה [לואת ריה"ט סי' כ"ה] ודבר זה מצואר להתמיר גם בספר משנת חסידים [מס' חנוכה ומילה פ"א אות ה'] ובשאר הדברים אין מדקדקין במדינתנו וגם כנראה שלא הי' כוונתו בזה רק לזרעו כי האחרונים צעלי קבלה כמו המשנת חסידים אין מביאין רק שמה כשם אמו אלמא דבשאר הדברים לא הי' רק לזרעו ולכן אין שום חשש כלל בעוצה ידיעה:

אך מה שרצה מעלת כבודו לומר שהי מקח טעות יעוין [צמגיד משנה פט"ו מהל' מכירה ה"ג] וצמנה למלך [שם] בדבר שיוכל להתברר תיכף לא שייך מקח טעות לי והכא נמי הרי יכול להתברר תיכף ומדלא הקפידו אינו מקח

דמאי הקשה [שם] שיהי' השליח נאמן להעיד מטעם שליח עושה שליחותו [ולמה פסקינן במקדש בכסף על ידי צ' עדים ל' ללא הוי קידושין דאורייתא מטעם דהוו נוגעים יע"ש עד כאן הגה] הלא מ"מ הוא צריך לומר שעשה שליחותו כדי לפטור מממון ואיך יהי' נוגע כשר לעדות ואי דיהא עד מטעם ל"א חזקה שליח עושה שליחותו יהא פטור א"כ אינו בגדר עדות דנאמן מנז עממו כמצואר לכל מעיין:

ובזה שהקשית עליו מדברי המרדכי [גיטין פרק התקבל סי' ס"י שהקשה באומר לשלומו לא וקדש לי אשה דהא הוי נוגע ותירץ דבאינו מכחישו אמרינן שליח עושה שליחותו ואם כן לא קשה קושיית התומים דכיון אם הפועלים מכחישים אותו באמת אינו נאמן עד כאן הגה] זה אינו קושיא דהתומים הוכיח מזה דינו כיון דחוינן דלא אלמי חזקה דשליח עושה שליחותו והיה נוגע היכי דמכחשי וא"כ אין מויליאין ממון בחזקה זו דאי היה חזקה אלימתא אם כן אפילו במקום הכחשה ונוגע נאמן וזה ברור:

ובזה שכתבת לתרץ דברי הרמב"ן ולהנילו מקושיית הר"י ז"ל [גיטין ס"ד ע"א ד"ה וימלא] שהנשים הכחישו השליח והוי נוגע וזה תימה מה נוגע הוא הא יכול לומר שקידש לאחרת ואין עליו קנא נגיעה ואם כן שפיר אחזק דבר שבערוה ודו"ק:

ובזה שפלפלת צענין קן שפרחה [גיר י"ג ע"א] הדברים ארוכים. וגם צעניני ספק ספיקא קל להנין הדברים:

ובודאי דיש מקום לסמוך להיחר אך איני מהמתירים ותוהא אני על שהתרתי פעם אחת וה' הטוב יכפר צעדי:

סימן ז

מכתבו הגיעני ומחמת גודל טרדותי לא השבתי עד עתה: **והצני** להודיע שמחמת צוואת הרב הקדוש החסיד מו"ה רבינו יהודה אין לחוש בזה כי הרבה ספיקות באמת בכלל דברי הלוואה אם הוא לזרעו דווקא לי אך בזה שרוב העולם נוהרים הנח לישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם [עי' פסחים ס"ו ע"א]:

אך בזה שיטא בת דודו כבר דשו ביה רבים ועל זה נאמר [עי' ברכות מ"ה ע"א] בא וראה האיך העולם נוהג ולכן אין שום חשש לפענ"ד והי' שלום וברכה כנפש מחותנו דורש בשלום תורתו יום ג' שמות תרט"ו לפ"ק נאנו:

ל. כנראה דצ"ל ב' שלוחים שהם העדים.
ל.א. אולי צ"ל ומטעם.
דברי חיים (שו"ת) <מחזור חדשה> - אהע"ז, ח"מ / האלברשטאם. חיים בן אריה ליבוש | עמוד 46 (726077)
ל.ב. עיין שו"ת נוב"י מהד"ת אה"ע סימן ע"ט, ולקמן סימן ח'.
ל.ג. עיין לקמן ח"א חו"מ סימן ל"ו.
הודפס מאתר אוצר החכמה

שיז

ברכת אירוסין ונשואין

יהודה. אדון הכל. הית, הית, ויהיה. אלהים. תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם

1000000

סדר ברכות אירוסין ונשואין

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִנָּנוּ עַל הָעֲרִיּוֹת, וְאַסַּר לָנוּ אֶת הָאֲרוּסוֹת. וְהִתִּיר לָנוּ אֶת הַנְּשׂוּאוֹת לָנוּ, עַל יְדֵי חֲפָה וְקִדּוּשֵׁין. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חֲפָה וְקִדּוּשֵׁין:

והחתן והכלה שותין מהכוס ואחר כך מקדש החתן את הכלה בטבעת, לפני עדים כשרים, ואומר:

הֲרִי אֵת מְקַדְּשֶׁת לִי, בְּטַבְעֶת זֶה, בְּדַת מוֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל:

וקורין הכתובה, ואחר כך מוסרין הכתובה לכלה, ומברכין על כוס שני ואומרין אלו שבע ברכות:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שֶׁהַכֹּל בְּרָא לְכַבּוֹדּוֹ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. יוֹצֵר הָאָדָם:

ינטרכו העולמות לירד ממקום שעלו: העליונה שהיא צינה מקום החירות לרין
ט וצננת היוכל מפני שעולים עד הארץ לקרוא גם דרור צארץ:

מסכת חתונה ומילה

נצרא העולם וצראשית שחרגומו צחוכמחא
מאמר הוא והחכמה נקראת יוד ועשר
פעמים ד' יודין שצע"צ שצחכמה הוא
מספר חש"ך כמספר הרופים של צראשית
והחכמה גם כן נקראת צסס קדו"ש
שמספרו ח"י כמספר ארבע יודין שצע"צ
כל אחת כלולה מעשר ועשר אותיותיו הרי
שהמאמר והקדושים אחד הם דשניהם
צחכמה הם: ה וכושישא צתולה הנשאת ציוס
רבעי שנחלו צו המאורות וחפרה הלצנה
ונתמעטה לישצ דעתה צצחולת ישראל יזהר
שלא יהיה שמה כשם אמו כי אינו טוב לו
אלא ישא אשה הראויה לו ויקדש אותה
ויכוין שעל ידי הקדושין נותן לה סוד אור
מקיף אחד מצחינת רוחו: ו ויצרך אותה
בשבע ברכות ויכוין צראשונה ההויה בנקוד
אלהים צמלכות דתצונה וצשניה כלה צואו
שורק כי היא ציסוד שלה וצשלשית צחולם כי

פרק א א ומאחר שצנה צית ונטע כרס
ישא אשה ואם הוא ח"ת
שהוא צאצילות לא ישא צת עם הארץ שהוא
צעשיה מקום הקליפות שאין זוגם עולה
יפה ולא יסכן עצמו צאלמנה שלא יזיקנו
רוח צעלה הראשון המקשקש צמעיה אם לא
תהיה יצמה שאז ע"י החליצה מחיר נר"ן
של מת מהקשר שיש לה עם הרוח ההוא:
ב והיא מוציאתו ממעיה צרוק שרוקקת
שאינו אדום המורה דין אלא כלו לצן או
מקצתו המורה רחמים שירחם ה' על המת
צרתו מעולם הזכר לעולם הנוקצא ומפני
זה אף היא יורדת מדרגה אחר שאסורה
לכהן מדרצנן: ג ולשם מצוה יעשה צה
מאמר שהוא קדושים דרצנן כי מן החורה
אינה לריכה מפני שכבר יש לה אור מקיף
שהוא סוד הקדושים מצעלה הראשון:
ד ויכוין צעשית המאמר כי צעשר מאמרות

החדש דהא יקראו אותה בשם האנגלי שכן הוא שמה בניירות המדינה ושכן רגילין במדינה זו שאין קורין אף בשם דמעריסה וליד לעירות שבמדינות יוראפ ובפרט בזמן החת"ס שהיה רק השם שנקראין בין היהודים וכשצוו לשנות הפסיקו לקרא בשם הראשון אלא בשם החדש והוקבע כן שמעיל זה אף לענין גיטין אבל במדינה זו לא יקבעו השם החדש שיקראו אותה בשם יהודית אחר ולכן אינו כלום ויש למנוע מזה כי יכתבו בכתובה שם החדש וכיון שלא הוקבע שם זה אין זה שמה ותהיה כתובה פסולה ויהיה כשוהה עם אשתו בלא כתובה, וגם יש לצאת תקלה לענין גט כאשר אירע דבר כזה.

אך אולי אם יקבעו לה שם אחר באנגלית והיא תאמר לחברותיה שמעתה שינתה שמה לשם אנגלית זה אפשר שיקבע זה. ויותר מסתבר שגם זה לא יקבעו במדינה זו שישחקו לה ולא ישמעו לבקשתה וגם היא תתבייש לומר זה לחברותיה ולכן אין לעשות זה.

ובכלל מכיון שהחתן בעצמו והכלה בעצמה אין מקפידין אינו כלום דבכה"ג אמרינן מאן דלא קפיד לא קפדינן וקפידת האם אין שייך לכאן כי החשש הוא לא להאם אלא להחתן והכלה וכיון שהם אין מקפידין אין להאם מה להקפיד בזה.

ידיד,

משה פיינשטיין

סימן ה

בענין כת ישראלית מנכרי שניסת לכהן בערכאות

ד' אדר תשכ"א.

מע"כ ידידי הנכבד מאד הרה"ג מוהר"ר נפתלי הירץ ליוואזער שליט"א.

הנה בדבר אחד שכבר נשוי לאשה שהיא בת ישראלית שניסת לנכרי בנישואי ערכאות ועתה אחרי הרבה שנים רוצה שיסדר לו כת"רה חו"ק כדת משה וישראל והוא כהן, הנה ידוע שפליגי הראשונים דלרמב"ם כשרה גם לכהונה ולהרא"ש פסולה לכהונה והמחבר באה"ע סימן ד' סעיף י"ט פוסק שפסולה לכהונה ופסק הב"ש בסק"ב דאם ניסת אין מוציאין מידו. אבל מכיון שלא ניסת בדין התורה אלא בערכאות הרי יש להחשיב כלא ניסת דהא יותר נוטה שא"צ גט דבאנשים כאלו שאינם שומרי תורה ומופקרים לאיסור גדה ושאר איסוריים ליכא חזקה דאין בועל

ליכא פלוגתא בגמ' והוא טעם אף לפרוצים והזכירו רק מצד הזנות שהוא רק בכשרים וגם פלוגתא בגמ'.

ומה שכתב כתר"ה במכתבו אלי להתיר גם מצד מצות פור"ר שאף שבשהה עשר שנים ולא ילדה לא נהגינן להתיר הוא מטעם הנוב"ת סי' ק"ב דאולי עון חו"ל גורם דמטעם זה אין כופין להוציא והכא ברור שהוא מצדה שאין שייך שתלד אף בא"י. אבל אני לא הייתי מתיר בשביל זה דדברי הנו"ב תמוהין שהרי הרמ"א כתב לשיטה זו שגם בשהה י' שנים אין מתירין שר"ג גזר גם במקום מצוה גם הא דבמקום מצות יבום גזר. ומשמע מלשון הרמ"א שמטעם אחד הוא שהרי כתב על הא דכתב בשיטה ראשונה שלי"ג במקום דחוי מצוה כגון דשהה עשר שנים ולא ילדה אמנם יש חולקין וס"ל דחרם ר"ג נוהג אפילו במקום מצוה ואפילו במקום יבום עיי"ש והתם לא שייך טעם הנו"ב. ובטעם הנ"ב צריך לומר שסובר שמצות פור"ר עדיפא כיון שמדינא יש לכוף להוציא אבל מלשון הרמ"א משמע שאין חלוק ולכן אם היה מזדמן זה באשה שחלתה אחר הנישואין ונטלו האם שלה ואין לו סכנה להזדווג עמה לא הייתי מתיר בשביל המצוה דפור"ר לפ"מ שנהגינן כשיטה זו אך הכא בעובדא דידן יש להתיר מאחר שהיה זה קודם הנישואין שהוא כטעות וגם מצד אמירת הרופאים שסכנה לו להזדווג עמה.

ידידו מוקיר,

משה פיינשטיין

סימן ד

באחד שרוצה לישא אשה ששמה כשם אמן

מע"כ ידידי הרב הגאון ר' משה לייטער שליט"א. בדבר שאחד רוצה לישא אשה ששמה כשם אמו קשה להשיב בזה דבר ברור כי כל מה שדברו האחרונים בזה הוא מסברת הלב בעלמא בלא מקור וכת"רה ראה דבריהם. ואף שבזה יש יותר חשש כדאיתא בדברי חיים חלק אה"ע סי' ח' משום דזה נמצא גם בס' נשמת חסידים בשם האריז"ל ושם ליכא לפרש שהוא רק לזרעו מ"מ ודאי אם יש קצת שינוי בין בשם יהודית בין בשם הלעז דאנגלית אין לחוש לכלום. וברור שיש איזה שינוי כאשר יחקור כתר"ה מהם.

אך העצה שהזכרה בפ"ת סי' ב' סק"ו בשם סי' כרם שלמה ששמע שהחת"ס עשה מעשה לשנות השם, אין זה כלום במדינה זו שלא יקראו אותה בשם

ישועות

שו"ת יו"ד סימן טו

מלכו

סימן יח

להרב ר' נפתלי אונגער מווארשא
בנארדערניי.

ב"ה ט"ו טבת תרמ"ט לפ"ק קושנא.

כבוד התורני כ"מ נחמן גרשין שיחי.

בדבר הטיורוכין אשר הם אבי הכלה הוא כשם החמון, כספר משנת חסידים הביא בשם הארי"ז ז"ל שיש להקפיד על שם הכלה ומנוחה שלא יהי שוין, אבל בשם החמון וחמיו לא מלאנו, אמנם כספר חסידים הקפיד על זה ג"כ, וכ"כ שרק על זרעו הקפיד, אמנם גם כספר חסידים כתב הקנה לזה שיטעו שם אחד מהם, וגם בזה אני אוויר שאמר שיש להס שני שמות יחמק אליעזר יוכלו לשנות שא' יקרא בשם אליעזר יחמק והשני יקרא בשם יחמק אליעזר ויפרסמו זאת ברבים דהיינו שיקראו אותו לס"ת בשם אליעזר יחמק איזה פעמים בשם הזה ואחר שלשים יום מקרי אין שמוחיהן שוין כמבואר בל"ע ה' גירושין :

ממני ידו ישרא"ל יהושע חופ"ק הנ"ל

סימן טז

בעזוה"ת יום ג' ה' אלול תרמ"ד לפ"ק קושנא.

שובן שחקים יכתבהו בספר צדיקים כבוד ידידי הרב הגדול מגזע היחס ומעלה מ' טיכאל"ל רוב ג"י האבד"ק לרוביש.

בדבר הקינה בשר אחוריים מווארשי להסתחר ולמכור לכריס לאכילה, הגה מזד גיד הנשה וקנוקנות אין לאסור דאין צנידין בנ"ע וגם קנוקנות אין אסורין רק מד"ס, ומזד החלב"ה הא מותר להסתחר בחלב כמבואר בס"י ק"ז אמנם ראיתי לאחר קדוש מדבר הגאון בעל אור החיים כספר פרי הוואר כס"י הגו' ס"ק ר' כתב שלא הותר בחלב להסתחר אלא לפי שרובו עומד למלאכה ומסתמא קונה אותו למלאכה אבל כשידוע שהכרי קונה אותו לאכילה גם חלב אסור מה"ס להסתחר בו, וקרא הכי דייק דקאמר יעשה לכל מלאכה חלמא דדוקא למלאכה אבל לא כשעומד לאכילה, ואם היוזם כי פשט הש"ע כן ידוע דרז גוכני' ומאן ספין להורות שלא כדבריו בפרט שגם הרב מארא דאתרי' הורה לאסור ויש לו יתד גדול ועמוד הצדל לסמוך עליו ע"כ אסור להסתחר אחר שיש בו חלב ועיקר שבתו הוא בצביל החלב שמרביץ העם לקנות וע"ז נאמר ופורץ נדר ישכנו נחש:

נאום ידו ישרא"ל יהושע חו"י בקושנא.

סימן יז

כבוד הרבני המופלג מ"ה נתנאל יוסף.

בדבר לעשות סחורה בכבדות מאווחת הכלטטום צקאקעריזא והכבדות יהי נבדקים גם כי הכלטטוה היא צקאקעריזא השרוי במים רותחין ומתרכיין, הנה להחיר במדינה זו שהוקבע איסור מגדולי ישראל לאסור הכלטטוה קשה להחיר אחר שלא נודע לי איכות הכלטטוה אם היא שיטחיתו את הושת, אמנם לעשות סחורה בזה למקומות שלא נתפשט הנה לאסור הכלטטוה פשוט הדבר להחיר באם יבדקו הושתות שהרי מותר לפשות סחורה בדבר האסור מדרבנן ק"ו בדבר שאינו אסור מדין רק מזד התקנה הרי במקומות שלא נתפשט התקנה מותר ואין בזה לפ"ע שהרי להם הוא היתר גמור והדברים פשוטים :

ידו ישרא"ל יהושע חופ"ק קושנא.

בדבר

השאלה שבית פקודות המכס עשו נקב בחציות קבנה של יין במקום הכרזא להריח צו אם הוא יין או אריק, ואח"כ תחבו עץ דק במקום הנקב ועל הביא היין עם החציות עם העץ תחוב צהנקב והחציות לא הי' מלא מה משפט היין, הנה מזד שהערל נשא היין ולא הי' מלא ויש כאן חשש שכשוק, נראה דכל שגשא והוא סתום אע"פ שלא הי' סתום אין דרך ניסוק, ודוקא צפהות ס"ל להרמב"ם והמחבר דאוסר אבל לא בצ"ח אע"פ שאינו סתום, ומה שמחבו עץ דק כיון שלא נודע שהצ"ח יודע שהעץ הדק נגש כיון שהי' נהב דק בצ"ח, עש"ך ס"י קכ"ד לכן פשוט שהיין מותר :

ישרא"ל יהושע.

סימן יט

ב"ה יום ב' פורשת נשא שנת תרמ"ח לפ"ק פה קושנא יצ"ו.

שלום וכ"ט לכבוד י"ג הרב הגדול פטיש החזק כש"ת מ"ה דוד גר"י אבד"ק מוושין יצ"ו.

ע"ד השאלה באשה שטבלה לאחר ימי טהרתה ללידת נקיבה כפי המנהג לאחר פ"ו מימי טהרה ומקקה לבעלה ואחר התשמיש בדקה את חלוקה ומלאה עליו שפע דם וגם בדקה עלמה בעד הבדוק ומלאה בלד אחד לילכוך דם ואחר י"ב ענבלה ושמה ואח"כ בדקה את חלוקה והי' נקי ובדקה בעד הבדוק ומלאה ג"כ באותו זד דם ומענה צ"י שבאוה זד כואב לה מעת הלידה מאוד ובשעת התשמיש כואב לה באותו זד מאוד וכן הי' לאחר י"ב ימים לטבילתה בפעם השלישית כי לא בלה לשחול עד פעם השלישי זה תורף השאלה :

וע"ז כתב דמבואר בש"ע ס"י קפ"ז דכל שהא סמוך לשימושה מקרי רואה מחמת תשמיש גם לדעת האחרונים דלא מקרי מכה לתלות אלא כשידוע שטבע המכה להוליך דם לפרקים ומדברי רמ"א משמע דלא תלין בלידה שהרי כתב דדוקא צהחוקה צ"פ אחר לידה והיתה תשמיש היתר אחר כל לידה וכאן לא הי' תשמיש היתר והגם שהי' אפשר לדמות להא דמבואר צ"י ז' דאם בכל פעם אינה מולאת רק במקום אחד בצדדים יש לתלות בצדדין כש"כ כשיש לה כאב מ"מ כתב כ"פ לדמות זה כי מבואר בש"י נב"י דוקא בידוע שיש שם מכה אלא שא"י אם מוטיאה דם וכאב אינו כמכה, ומו דהא צביאה ראשונה שלאחר לידה מלאה שפע דם על חלוקה גם הא פסקה בטהרה צ"י פעמים ולא מלאה דם וכ"ז מוחזק שרק ממון התשמיש היא רואה, זס תורף דברי כ"מ :

ולפע"ד להקל, כי מש"כ בשם הגאון נב"י ז"ל הוא רחוק מאוד בלשון הש"ע והגאון מוהרי"ל בלי חולק עליו ויש לסמוך ע"ז ברואה מחמת תשמיש דאינו רק חשש מדרבנן כמש"כ הפוסקים, ומו כיון דיש לה כאב בזה הזד ולא הרגישה בכאב רק אחר הלידה ולא פסק ממנה הכאב עד עתה יש לדמות קלה להא דכתב הפו"י בש"ק י' :

וגם מש"כ כ"ת לדמות לפי שלא הרגישה בעת שהפסיקה צטהרה וז"ל היא אז המוך נקי הלא מבואר בשאלה שכתב